

Obsah

Úvod	9
1 Podoby rodinného soužití v současné západní civilizaci	11
1.1 Civilizační a kulturní kontext rodiny	11
1.2 Pojem rodina	12
1.3 Funkce rodiny	13
<i>Použitá literatura</i>	15
2 Problém objektivity a norem při posuzování rodiny	16
2.1 Povaha teorií v pomáhajících profesích	16
2.2 Pojmy popisující funkčnost rodiny	17
2.3 Normy	19
2.4 Problém objektivity hodnotitele	20
<i>Použitá literatura</i>	21
3 Obecné teorie rodiny	22
3.1 Teorie směny	22
3.2 Komunikační teorie	24
3.3 Strukturální teorie	27
3.4 Teorie uspokojení vrozených potřeb	30
3.5 Ekologická teorie	36
3.6 Teorie rodinného životního cyklu	38
3.7 Teorie subkultury zprostředkované rodinou	40
3.8 Vícedimenzionální modely a nástroje	41
3.9 Shrnutí a poznámka k typologii rodin	43
<i>Použitá literatura</i>	44
4 Rodičovství	46
4.1 Rodičovství, rodičovské chování	46
4.2 Rodičovství v kontextu vývoje společnosti	48
4.3 Poruchy rodičovství	49
4.4 Rodičovství v náhradní rodině	50
4.5 Výchova dětí v ústavních podmínkách	60
<i>Použitá literatura</i>	64

5 Partnerství	66
5.1 Definice partnerství	66
5.2 Biologická stránka partnerství	66
5.3 Osobnostní dispozice	67
5.4 Sociální kontext	68
5.5 Způsob vzájemného chování partnerů	69
5.6 Kvalita interakce	69
5.7 Nesoulad v partnerství	70
<i>Použitá literatura</i>	72
6 Sourozenectví	73
6.1 Sourozenecké pozice	73
6.2 Jedináčkovství	74
<i>Použitá literatura</i>	74
7 Teritorialita	75
7.1 Teritorium	75
7.2 Historický exkurz do lidské teritoriality	75
7.3 Domov v současné euroamerické společnosti	76
7.4 Korespondence mezi charakteristikami lidí a jejich osobním teritoriem	77
<i>Použitá literatura</i>	80
8 Ekonomika a provoz rodiny	81
8.1 Vymezení chudoby	81
8.2 Vliv chudoby na děti	81
8.3 Státní podpora nemajetným v ČR	83
8.4 Zadlužení rodin	84
<i>Použitá literatura</i>	88
<i>Elektronické zdroje</i>	88
9 Vnější a vnitřní vztahy rodiny	89
9.1 Vnitřní vztahy	89
9.2 Rodinná koncepce sociální skutečnosti a vnější vztahy	90
<i>Použitá literatura</i>	91
10 Rodinná kultura a hodnoty	92
10.1 Interkulturní rozdíly	92
10.2 Vývoj hodnotového klimatu kultury ve vztahu k rodině	93
10.3 Osvojování a modifikace kulturních vzorců	95
10.4 Kulturní profil rodiny	96
10.5 Hodnocení odlišné kultury	97
10.6 Posuzování romských rodin	98
<i>Použitá literatura</i>	103

11 Kontexty, cíle a modely hodnocení rodiny	104
11.1 Situace určující cíle hodnocení	104
11.2 Podnět k hodnocení	105
11.3 Hodnocení jako proces	105
11.4 Rozsah hodnocení a potřebný čas	106
11.5 Možné roviny hodnocení	107
11.6 Prostředí vhodné pro hodnocení rodiny	108
11.7 Modely hodnocení	108
<i>Použitá literatura</i>	111
12 Metody využitelné k posuzování rodiny	112
12.1 Základní metody využitelné pro posuzování	112
12.2 Doporučení k některým metodám	115
<i>Použitá literatura</i>	116
13 Hodnocení zdrojů rodiny	117
13.1 Přístup založený na konceptu nezdolnosti	117
13.2 Přístup založený na hodnocení potřeb	121
<i>Použitá literatura</i>	123
14 Hodnocení vývoje dítěte	124
14.1 Multidisciplinární hledisko	124
14.2 Hodnocení podle potřeb dítěte a stavu jejich uspokojení	125
14.3 Hodnocení vývojové úrovně	127
14.4 Doporučená struktura údajů	129
<i>Použitá literatura</i>	136
15 Hodnocení rizika pro děti	137
15.1 Druhy nevhodného zacházení pečujících osob s dětmi	137
15.2 Interakce rizikových faktorů	138
15.3 Rizikové faktory na straně rodičů	139
15.4 Rizikové faktory na straně dětí	142
15.5 Rizikové faktory v interakci rodiny	143
15.6 Rizikové faktory v širším prostředí rodiny	143
<i>Použitá literatura</i>	144
16 Hodnocení vlivu traumatických událostí na dítě	145
16.1 Trauma a lidský mozek	145
16.2 Změny v chování a prožívání dětí	146
16.3 Hodnocení vlivu traumatu	148
16.4 Možnosti kompenzace traumatu	152
<i>Použitá literatura</i>	153

17	Doporučené postupy pro hodnocení rodiny	154
17.1	Navázání kontaktu s rodinou	154
17.2	Dojednávání a průběh profesionální návštěvy v rodině	156
17.3	Hodnocení jednotlivých aspektů fungování rodiny	158
	<i>Použitá literatura</i>	162
18	Plánování práce s dítětem a rodinou	163
18.1	Situace vyžadující plánování	163
18.2	Doporučené principy	163
18.3	Možná východiska a typy plánování	164
18.4	Účastníci plánování a jejich role	167
18.5	Příprava na plánování	169
18.6	Plánování formou případových konferencí	170
18.7	Obsah plánu	171
18.8	Podmínky úspěchu	171
18.9	Rizika spojená s plánováním	172
	<i>Použitá literatura</i>	172
19	Rodinné konference	173
19.1	Původ rodinných konferencí	173
19.2	Základní principy rodinných konferencí	174
	<i>Použitá literatura</i>	177
20	Rozhodování o podpoře rodiny	178
20.1	Faktory významné při doporučování profesionální podpory	178
20.2	Rodinná terapie	180
20.3	Práce s manželským či partnerským systémem	180
20.4	Práce s dospělým členem rodiny jako jednotlivcem	181
20.5	Práce s dítětem jako s jednotlivcem	182
20.6	Hodnocení motivace a dojednávání konaktu	182
	<i>Použitá literatura</i>	183